

DECYZJA

Na podstawie art. 155 i 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (j. t. Dz. U. z 2024 r., poz. 572 ze zmianami), w związku z art. 89 pkt 2, art. 92 ust. 6, art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j. t. Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zmianami) oraz Upoważnienia Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 1 października 2015 roku, po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej Dukla – Fara pw. św. Marii Magdaleny w Dukli z dnia 19 sierpnia 2024 r. o zmianę decyzji - pozwolenia na wykonanie prac przy kościele, dzwonnicy oraz ogrodzeniu

zmieniam

własną decyzję z dnia 12 lutego 2024 r. znak: K-IRN.5142.23.2024.KS na wykonanie prac przy kościele, dzwonnicy oraz ogrodzeniu, w części dotyczącej zakresu prac oraz załącznika:

1. Dodatkowy zakres prac obejmuje:

Przeprowadzenie prac konserwatorskich przy górnych częściach ścian kościoła i dzwonnicy:

Górne części ścian kościoła i dzwonnicy: skucie popękanych i odspojonych tynków górnych części ścian kościoła i dzwonnicy, usunięcie spękanych i zdegradowanych cegieł, oczyszczenie muru z luźnych nawarstwień, wzmocnienie ścian preparatem krzemooorganicznym, usunięcie łuszczących się powierzchni, oczyszczenie powierzchni tynków, uzupełnienie głębokich ubytków w ceglanym murze poprzez wmurowanie fragmentów cegieł, pokrycie murów preparatami: blokującymi sole, krzemionkowymi i szlaczem uszczelniającym, uzupełnienie fragmentów usuniętych tynków i połączenie z tynkami zachowanymi, wyrównanie powierzchni tynków zachowanych i uzupełniających, uzupełnienie ubytków, pomalowanie zrekonstruowanych tynków farbą krzemooorganiczną.

2. Prace konserwatorskie prowadzone będą zgodnie z programem określonym w opracowaniu pn.: „Program prac konserwatorskich dolnych i górnych części elewacji kościoła i dzwonnicy oraz ogrodzenia (kościół farny w Dukli), autorstwa konserwatora dzieł sztuki mgr Przemysława Michalskiego z 14 sierpnia 2024 r.

3. Pozostałe warunki i ustalenia decyzji pierwotnej nie ulegają zmianie.

UZASADNIENIE

Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dukli został wzniesiony ok. 1461 r. jako drewniany. Odbudowany po pożarze w 1738 roku z inicjatywy właściciela Dukli, Józefa Wandalina Mniszcha. Wtedy też dokonano barokizacji kościoła. Świątynia jest centralnym obiektem całego założenia kościoła farnego, składającego się z dzwonnicy usytuowanej w obwodzie ogrodzenia, na osi prezbiterium kościoła, placu przykościelnego oraz reprezentacyjnego ogrodzenia, wpisanych do rejestru zabytków na mocy decyzji nr A-6 z 15.11.1948 roku.

W lutym 2024 roku Parafia Rzymskokatolickiej Dukla-Fara pw. św. Marii Magdaleny w Dukli otrzymała pozwolenie na prace konserwatorskie obejmujące swym zakresem dolne części ścian kościoła i dzwonnicy oraz murywane i metalowe części ogrodzenia. Obecny stan zachowania również górnych części elewacji kościoła i dzwonnicy wskazuje na zasadność objęcia ich pracami konserwatorskimi, na ścianach, pilastrach i gzymsach wieńczących kościoła i dzwonnicy widoczne są różnego rodzaju ubytki i odspojenia, miejscami odsłaniające cegły. Dołączony do pierwotnego wniosku program prac konserwatorskich przewidywał podjęcie działań jedynie w dolnej części ścian kościoła. Dołączony do wniosku o zmianę pozwolenia program prac konserwatorskich zamienny przewiduje poszerzenie wykonywanych prac o górne części ścian, których stan zachowania uzasadnia pilną potrzebę podjęcia prac konserwatorskich sprecyzowanych w załączonym programie prac.

Biorąc powyższe pod uwagę zdecydowano jak na wstępie.

Powołanie przepisów art. 89 pkt 2, art. 92 ust. 6, art. 93 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami znajduje podstawę w zakresie właściwości miejscowej, rzeczowej i instancyjnej Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rozpoznania niniejszej sprawy, który uprawnienie swoje przekazał na podstawie Upoważnienia z dnia 1 października 2015 roku Kierownikowi Delegatury WUOZ w Krośnie. Art. 155 Kpa przywołano, gdyż postępowanie dotyczy zmiany decyzji do której strona nabyła prawo. Art. 104 kpa powołano, gdyż decyzja załatwia przedmiotową sprawę.

Od niniejszej decyzji przysługuje Stronom – na podstawie art. 106, § 5 oraz art. 125, § 1 Kpa – za moim pośrednictwem – prawo wniesienia odwołania do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie w terminie 14 dni od daty jej doręczenia.

Ponadto, na podstawie art.:

- 127a §1 i §2 Kpa, w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, a decyzja staje się ostateczna i prawomocna z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania;
- 130 §1 §2 Kpa, przed upływem terminu do wniesienia odwołania decyzja nie ulega wykonaniu; wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji;
- 130 §4 Kpa decyzja podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania, jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron lub wszystkie strony zrzekły się prawa do wniesienia odwołania.

Zupa Wążnienia
Podkarpackiego
Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
Łukasz Dziuk
KIEROWNICZKA DELEGATURY W KROŚNIE

Załącznik:

„Program prac konserwatorskich dolnych i górnych części elewacji kościoła i dzwonnicy oraz ogrodzenia (kościół farny w Dukli), oprac. mgr Przemysław Michalski, 14 sierpnia 2024 r.

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka Dukla – Fara pw. św. Marii Magdaleny, ul. Trakt Węgierski 18, 38-450 Dukla + zał.

Do wiadomości

2. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Przemyślu Delegatura w Krośnie, ul. Bieszczadzka 1, 38-400 Krosno. (2x)

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DOLNYCH I GÓRNYCH CZĘŚCI ELEWACJI KOŚCIOŁA I DZWONNICY ORAZ OGRODZENIA /KOŚCIÓŁ FARNY W DUKLI/

1. OPIS INWENTARYZACYJNY OBIEKTU

Budynki kościoła parafialnego i dzwonnicy usytuowane są przy ulicy Trakt Węgierski w Dukli. Kościół jest orientowany, posadowiony centralnie na działce, a dzwonnica w części wschodniej działki.

Budynek kościół pochodzi z lat 1764-65, jest mурowany i tynkowany.¹ Bryła jest jednonawowa, zamknięta trójbocznym prezbiterium, nakryta dachem z blachy miedzianej. Dach nad częścią nawową jest nieco wyższy niż nad prezbiterium i ozdobiony sygnaturką.

Do prezbiterium od północy przylega zakrystia, od południa kruchta z neoklasycystycznym przedsionkiem od wschodu. Zakrystia i kruchta na planie prostokąta, nakryte dachem jednospadowym. Przedsionek pochodzi z końca XIX w. i zmontowany jest z żeliwnych segmentów.

Nawa jest nieco szersza od prezbiterium, trójęprzęsłowa, z przeprutymi sporej wielkości otworami okiennymi, rozglifionymi, zamkniętymi lekkim łukiem, dołem parapety z blachy miedzianej. Do nawy przylegają dwie kaplice z lat 1764-65 symetrycznie usytuowane przy wschodnim przęśle. Założone są na rzutach kwadratów zamkniętych trójbocznie i nakryte kopułami z latarniami. Dach na kopule i latarni przykryto blachą miedzianą.

Po obu stronach nawy, przy przęśle środkowym i zachodnim usytuowane są dwie symetryczne, niskie przybudówki na planie prostokąta. Nakryte są dachem jednospadowym z blachy miedzianej. Wejście do kościoła prowadzi poprzez sklepioną kruchtę na planie prostokąta, dostawioną do fasady zachodniej.

Dzwonnica wzniesiona została w 3 ćwierci XVIII w. na rzucie kwadratu, czterokondygnacyjowa. Murowana, tynkowana, nakryta hełmem z blachy miedzianej.

Ściany północna i południowa są gładkie. Na ścianach wschodniej i zachodniej przeprute są po trzy otwory okienne zamknięte półkoliście z profilowanym gzymsem. Na ścianie wschodniej pod parapetami znajdują się tynkowane balustrady o szerokości otworu okiennego, okno na drugiej kondygnacji zamurowane. W ślepych otworze okiennym drugiej kondygnacji, na ścianie zachodniej, jest wmurowana tablica żeliwna z 3 ćw. XVIII w., z monogramem GM /Georgius Mniszech/ pod koroną. Na ścianie zachodniej znajduje się wejście poprzez drzwi z I poł. XIX w., drewniane, obite blachą i wzmocnione płaskownikami. Powyżej drzwi – półkoliste, zakratowane nadświetle.

Architektura zewnętrzna kościoła i dzwonnicy jest prosta, jednolicie przeprowadzona. Ściany przecinają miarowo lizeny, opatrzone na dzwonnicy profilowanymi bazami. Narożniki ścian kościoła przy fasadzie zachodniej oraz na połączeniu z prezbiterium, a także wszystkie narożniki dzwonnicy posiadają zwielokrotnione lizeny. Lizeny zdobią także kaplice, przybudówki, kruchty i zakrystię. Na zakrystii i kruchcie południowej są podzielone poziomymi liniami, tworząc boniowanie. Bryłę kościoła obiega dołem cokoł o różnicowanej wysokości ze względu na spadek terenu przy kościele.

¹ Fragmenty opisu na podstawie opracowania Franciszka Stolata i Ewy Śnieżyńskiej – Stolotowej „Katalog Zabytków Szuuki w Polsce, Krosno, Dukla i okolice”, Warszawa 1977 r.

U góry gzymsowanie trójdzielne o profilach toskańskich. Gzyms ten, przechodzący w tym samym poziomie na dzwonnicy i na kościele tworzy w obu przypadkach dopełniającą się wzajemnie całość. Gzymsy wieńczą także kaplice i pozostałe przybudówki.

Teren przy kościele otoczony jest na przeważającej długości kamiennym murem. Odcinek ogrodzenia od dzwonnicy do plebani jest mурowany i otynkowany. Stanowi go osiem słupów połączonych dołem murkiem, a powyżej niego kutą, metalową kratą. Od strony drogi powierzchnia słupów jest boniowana, od strony kościoła bonie nie występują. Słupy są zwieńczone profilowanym, rozbudowanym gzymsem. Słupy zamknięte są czterospadowymi daszkami miedzianymi oraz stojącymi na nich kamiennymi wazonami.

Stódmy słup /narożny/ różni się od pozostałych. Posadowiony jest na rzucie nieregularnego pięcioboku, nie posiada boniowania. Od strony kościoła słup mieści wnękę z figurą Matki Boskiej. Poniżej otworu znajduje się prostokątna ława położona na murku o wklęsłolukowych ściankach. Słup zwieńczony jest metalowym krzyżem.

2. STAN ZACHOWANIA

Wymiana tynków piaskowo-wapiennych na elewacji kościoła i dzwonnicy miała miejsce w latach 70-ych XX w. Gzymsy i podziały ścian pomalowano w kolorze białym, ściany w kolorze żółtobrązowym. Wykonano wtedy również betonowy cokół wokół kościoła z dodatkiem tłuczonego szkła, który to miał zabezpieczyć przed podciąganiem wilgoci.

Ostatnie prace remontowo-konserwatorskie miały miejsce w okresie: VI–X 2006 r.² Wykonano szereg czynności na całej powierzchni kościoła i dzwonnicy. Z elewacji kościoła i dzwonnicy skuto przede wszystkim betonowy cokół z dodatkiem tłuczonego szkła oraz tynk do wysokości ok. 2 m. W tych partiach ściany były mocno zawilgocone, a cegły zdegradowane. Założono tynki wielowarstwowe tzw. renowacyjne, wykorzystując materiały firmy Remmers. Powierzchnię ścian założono cienką warstwą szpachłówki Funcosil Feinputz, zacierając wszelkie rysy powierzchniowe i wyrównując powierzchnię. Ściany pomalowano dwukrotnie farbą krzemoorganiczną Funcosil LA Siliconfarbe. Kolorem bazowym była umbra. Na ściany zastosowano umbrę o znacznym rozbieleniu 1:5. Cokół, gzymsy i pionowe podziały architektoniczne pomalowano umbrą o rozbieleniu 1:3.

Na słupach ogrodzenia tynki wymieniono w latach 70-ych XX w., podczas prowadzenia prac przy elewacji kościoła i dzwonnicy. Ostatnie prace remontowo-konserwatorskie miały miejsce w okresie: VIII–X 2007 r.³ Tynk skuto do gzymsów i podobnie jak na kościele i dzwonnicy założono tynk tzw. renowacyjny. Kolorystykę dostosowano do ścian kościoła i dzwonnicy.

Obecnie, po oględzinach elewacji kościoła i dzwonnicy oraz ogrodzenia, można stwierdzić, że wymagają już one prac remontowo-konserwatorskich wznacniających ich stan techniczny i poprawiających estetykę. Od ostatnich prac minęło już kilkanaście lat i wszystkie obiekty uległy w różnym stopniu jakiejś degradacji.

Największe zniszczenia można zauważyć w dolnych partiach wszystkich obiektów, w strefie przycokołowej. Są to różnej wielkości i głębokości pęknięcia, rozwarstwienia i odspojenia tynków od ceglanego muru. Miejscami widoczne są duże ubytki tynków, jak np. na północnej ścianie dzwonnicy tuż przy ogrodzeniu. Odsłonięta cegła jest osłabiona, z tendencją do rozwarstwiania i osypywania się. Tynk w wielu miejscach jest spęcherzony, wykrusza się i osypuje. Spowodowane jest to znacznym zawilgoceniem i zasoleniem. Farba, którą pokryto ściany jest spękana, łuszczy się i odpada od tynku. Znaczne powierzchnie są poprzecierane, zabrudzone i przeplamione. Na ubytkach tynku i farby w dolnej części dzwonnicy występują zielone nawarstwienia mchów, widoczne są także zacieki spowodowane wymyciem przez wodę.

² Dokumentacja konserwatorska „Elewacje dzwonnicy i kościoła parafialnego w Dukli”, opr. P. Michalski, Krosno, 2007 r.

³ Dokumentacja konserwatorska „7 kamiennych wazonów i tynkowane ogrodzenie kościoła farnego w Dukli”, opr. P. Michalski, Krosno, 2007 r.

Na ścianach, pilastrach i gzymsach wieńczących kościoła jak i dzwonnicy również widoczne są różnego rodzaju zniszczenia. Na gzymsie jednej z kaplic odpadł fragment gzymsu odstaniając cegły. Poza tym występują liczne drobne ubytki, odspojenia i pęknięcia tynku w obrębie gzymsów i ścian. Lokalnie widoczne są rozwarstwienia osłabionego tynku, bądź partie wykazujące tendencje do osypywania. Farba w wielu miejscach jest spękana, łuszczy się i odpada.

Na słupach ogrodzenia zniszczenia widoczne są także w obrębie profilowanych gzymsów wieńczących. Spękany tynk osypuje się, farba łuszczy się i odpada. Miejscami profil jest spłycony. Betonowe ławy łączące słupy są mocno zabrudzone, metalowe przęsła ogrodzenia częściowo skorodowane z widocznymi odspojeniami i ubytkami farby. Zabrudzone i pokryte nalotem mchu są również kamienne wazony wieńczące słupy.

3. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Ze względu na opisany wyżej stan zachowania trzeba podjąć czynności, mające na celu zatrzymanie postępującej destrukcji oraz przywrócenie należytego wyglądu estetycznego.

Należy wymienić zdegradowane tynki w dolnych partiach kościoła, dzwonnicy i ogrodzenia złożonego z tynkowanych słupów.

Podczas ostatnich prac renowacyjnych założono w dolnych partiach tych obiektów tzw. tynki renowacyjne. Obecne uzupełnienia należy więc wykonać stosując tą samą technologię, zwłaszcza że miejsca te są stale narażone na zawilgocenie i zasolenie /szczególnie dzwonnica i ogrodzenie/. Tynki renowacyjne /wielowarstwowe/ charakteryzują się zwiększonymi możliwościami magazynowania soli w warstwie podkładowej.

Nowe uzupełnienia należy starannie połączyć z tynkami zachowanymi, tak by nie było różnic w wysokości i fakturze powierzchni.

Na ścianach i gzymsach w partiach wyższych uzupełnienia należy wykonać tynkiem wapienno-piaskowo-cementowym. Pęknięcia i rysy skurczowe trzeba poszerzyć i wypełnić. Trzeba usunąć rozwarstwiające się fragmenty tynku, a miejsca te lokalnie wzmocnić.

Równocześnie z tymi pracami należy dokonywać przeglądu rynien, rur spustowych i obróbek blacharskich dachu, w razie potrzeby łatając ubytki lub nieszczelności.

Ewentualna nowa kolorystyka ścian na kościele, dzwonnicy i ogrodzeniu będzie do ustalenia na komisji konserwatorskiej.

1. Skucie popękanych i odspojonych tynków z dolnych i górnych części ścian, pilastrów i gzymsów kościoła, dzwonnicy oraz z ogrodzenia. Usunięcie spękanych i zdegradowanych cegieł, oczyszczenie muru z wszelkich luźnych nawarstwień oraz łuszczącej się farby.
2. Wzmocnienie ścian preparatem krzemooorganicznym np. Primer Hydro SF.
3. Zmycie powierzchni tynków wodą pod ciśnieniem, usunięcie zabrudzeń i łuszczącej się, zdegradowanej warstwy farby.
4. Zmycie powierzchni betonowych ław wodą pod ciśnieniem, w razie potrzeby nakładanie preparatu Alkutex Fassadenreiniger Paste na ok. 30 minut i ponowne zmywanie wodą.
5. Oczyszczenie powierzchni tynków z nawarstwień mchów i odkażenie poprzez pokrycie preparatem biobójczym, np. BFA.
6. Uzupełnienie głębokich ubytków w ceglany murze poprzez wmurowanie odpowiednio dopasowanych fragmentów cegieł.
7. Uzupełnienie ubytków tynków w wyższych partiach ścian, na pilastrach i gzymsach tynkiem wapienno-piaskowo-cementowym.
8. Poszerzenie pęknięć i rys skurczowych na ścianach, pilastrach i gzymsach oraz ich wypełnienie.
9. Pokrycie muru /dolne partie/ preparatem blokującym sole, np. Sulfatex Flussig.
10. Pokrycie muru /dolne partie/ preparatem krzemionkowym, np. Kiesol.
11. Pokrycie muru /dolne partie/ szlamem uszczelniającym, np. WP Sulfatex.

12. Uzupelnienie fragmentów usuniętych tynków i połączenie z tynkami zachowanymi.
Zastosowanie wielowarstwowego tynku tzw. renowacyjnego /obrzutka, tynk podkładowy i tynk renowacyjny/.
13. Nałożenie szpachłówki drobnoziarnistej i wyrównanie powierzchni tynków zachowanych i uzupełnianych.
14. Uzupelnienie ubytków gzymsów na słupach ogrodzenia szpachłówką mineralną o odpowiednio dobranym uziarnieniu i odtworzenie brakujących profili.
15. Pomalowanie zrekonstruowanych tynków farbą krzemooorganiczną /kolor bazowy umbra o rozbieleniu 1:3 wg wzornika Remmers – taki sam jakim malowano cokoły i ogrodzenie podczas ostatniej renowacji w 2006 r./ lub ewentualna zmiana kolorystyki /do uzgodnienia/.
16. Impregnacja hydrofobowa betonowych ław pomiędzy słupami ogrodzenia, np. Funcosil BI.
17. Oczyszczenie metalowych pręseł ogrodzenia z łuszczącej i odpadającej farby przy pomocy szczotek drucianych. Pomalowanie całości czarną farbą gruntująco-nawierzchniową.

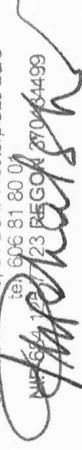
„KONSERWACJA DZIEŁ SZTUK”

mgr Przemysław Michalski

38-400 Koszów, ul. Boh. Westerplatte 28/3

tel) 006 81 80 0

NIP 664-111-23 REGON 280464499

Fot.1 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II poł. XVIII w.
Widok na kościół i dzwonnice od strony południowej.
Grudzień 2023 r.

Fot. P.Michalski

Fot.2 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II poł. XVIII w.
Widok na część ogrodzenia placu kościelnego od strony północnej.
Grudzień 2023 r.

Fot. P.Michalski

Fot.3 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II pol. XVIII w. Dolna część pilastra północnej elewacji dzwonnicy. Widoczny duży ubytek tynku i cegieł. Na półwałku powyżej, ubytki farby z widocznymi nawarstwieniami mchu.
Grudzień 2023 r.
Fot. P.Michalski

Fot.4 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II pol. XVIII w. Dolna część pilastrow w narożu północno-wschodnim elewacji dzwonnicy. Widoczne pęknięcia tynku oraz liczne przetarcia i ubytki farby.
Grudzień 2023 r.
Fot. P.Michalski

Fot.5 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II poł. XVIII w. Dolna część południowej elewacji kościoła. Widoczne liczne przetarcia, złuszczenia i ubytki farby.
 Grudzień 2023 r.
 Fot. P. Michalski

Fot.6 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II poł. XVIII w. Zwieńczenie jednego ze słupów ogrodzenia. Widoczny ubytek tynku na boniowaniu, a na gzymsie przetarcia, złuszczenia i ubytki farby.
 Grudzień 2023 r.
 Fot. P. Michalski

Fot. 7 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II pol. XVIII w. Górna część jednej z kaplic. Widoczny duży ubytek gzymsu. Farba na gzymsie jest popękana, odspaja się i łuszczy.
Fot. ks. Tomasz Pawlik
Sierpień 2024 r.

Fot. 8 Kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny w Dukli, II pol. XVIII w. Gzyms wieńczący i fragment ściany jednej z kaplic. Widoczne pęknięcia w obrębie tynku i gzymsu.
Fot. ks. Tomasz Pawlik
Sierpień 2024 r.